

FINANSMINISTERIET

Retningslinjer for udformning af it-aktstykker

Juli 2017

2017

Retningslinjer for udformningen af it-aktstykker

Budgetvejledningen fastsætter i pkt. 2.2.18 regler for håndtering af statslige it-projekter. Denne vejledning indeholder retningslinjer for udformningen af aktstykker til Finansudvalget vedrørende it-projekter. Vejledningen skal ses som et supplement til retningslinjerne for udarbejdelse af aktstykker i pkt. 3.5 i Budgetvejledningen.

---

1. Indledning

It-projekter er i budgetvejledningens pkt. 2.2.18 *It-projekter* defineret som ”investeringsprojekter, der omfatter nyudvikling eller væsentlig tilpasning af standard it-løsninger eller omfatter væsentlig tilpasning af allerede eksisterende it-løsninger”.

Reglerne i budgetvejledning 2016 fastlægger bl.a., at den fællesstatslige it-projektmodel skal anvendes ved gennemførelse af alle it-projekter i staten, *jf. Vejledning til den fællesstatslige it-projektmodel*.

Reglerne fastlægger videre, at såfremt et it-projekt indgår i et program, forelægges it-projektet for Finansudvalget, såfremt projektets udgifter udgør 60 mio. kr. eller derover eller såfremt projektudgifterne til flere indbyrdes afhængige it-projekter samlet overstiger 60 mio. kr. Tilsvarende gælder, såfremt et it-projekts ibrugtagning i øvrigt er afhængig af en samtidig eller senere gennemførelse af et eller flere andre it-projekter. Forelæggelsen sker så vidt muligt sammen med øvrige it-projekter, der gennemføres samtidig. Nærværende vejledning er således rettet mod it-projekter.

Det er i punkt 2.2.18 videre fastsat, at alle it-projekter med samlede udgifter til analyse, anskaffelse og udvikling på 10 mio. kr. eller derover skal indmeldes til og risikovurderes af Statens It-projektråd.

It-projekter med samlede udgifter til analyse, anskaffelse og udvikling på 60 mio. kr. eller derover skal forelægges Folketingets Finansudvalg inden et udbud offentliggøres. Forelæggelsen skal ske efter analysefasen, og inden et udbud offentliggøres. Inden forelæggelsen for Finansudvalget skal it-projektet være behandlet i Statens It-projektråd.

Nærværende vejledning indeholder en gennemgang af de oplysninger, der typisk skal medtages i et aktstykke til Finansudvalget, hvori der søges om tilslutning til, at et givent it-projekt igangsættes eller evt. fortsættes ved væsentlige ændringer for den oprindeligt tilsluttede tidsplan, projektudgifter, gevinster eller risikoprofil,

jf. BV pkt. 2.2.18.3. Retningslinjerne er således vejledende medmindre andet fremgår.

Opbygningen af orienterede aktstykker til Finansudvalget er ikke omfattet af nærværende vejledning, men der kan imidlertid tages udgangspunkt heri.

Nærværende vejledning skal ses som et supplement til budgetvejledningens punkt 3.5 *Udarbejdelsen af aktstykker*, hvori de generelle krav til aktstykker er fastlagt. Budgetvejledningens bestemmelser om udformning af aktstykker er således nærmere uddybet i relation til de særlige oversigter og oplysninger, der medtages i et it-aktstykke. Dette drejer sig navnlig om aktstykkets b-stykke.

Det bemærkes, at nærværende vejledning ikke indeholder egentlige retningslinjer for afklaring af spørgsmål af finansieringsmæssig karakter, herunder hvis der samtidig ønskes søgt om tilslutning til en bestemt finansiering af det pågældende it-projekt, som beskrives i budgetvejledningen punkt 3.5. Skal der i aktstykket endvidere tages stilling til finansiering mv., rettes tidligst muligt henvendelse til Finansministeriet. Vejledningen skal dog også anvendes ved udarbejdelse af aktstykker om iværksættelse af it-projekter, hvor der samtidig søges om tilslutning til finansiering.

Spørgsmål vedrørende vejledningen generelt kan rettes til Finansministeriets departement. Spørgsmål særligt vedrørende business casen-modellens tabeller og øvrigt materiale i relation til business casen kan rettes til Ministeriernes projektkontor i Digitaliseringsstyrelsen.

2. Særligt indhold ved it-aktstykker

Udformningen af et it-aktstykke skal følge de generelle retningslinjer i budgetvejledningens punkt 3.5 og skal derfor opbygges omkring følgende punkter:

- a. Indledning
- b. Sagsfremstilling
- c. Motivering for forelæggelsen
- d. Tilslutning fra andre myndigheder
- e. Forslaget
- f. Finansministeriets tilslutning

Nedenfor gennemgås de særlige forhold og opmærksomhedspunkter for it-aktstykker for de enkelte punkter.

2.1 Indledning (punkt a)

De samlede udgifter ved forslaget angives for it-projekter som de totale projektudgifter ekskl. renter. Ved opgørelsen af totaludgiften medregnes udgifter til analyse, anskaffelse og udvikling, inklusiv internt medgåede lønudgifter, uden medregning af de renter, der tilkommer pga. finansiering indenfor den statslige likviditetsordning. Driftsomkostninger efter ibrugtagning medregnes derimod ikke i de samlede projektudgifter.

Det kan særligt i relation til it-aktstykker være relevant at aktstykket ikke offentliggøres, da disse forelægges inden et udbud offentliggøres. Fortrolighed kan i denne sammenhæng være begrundet i hensyn til statens forhandlingsposition ved udbud og kontrahering af projektet. Denne fortrolighed vil typisk kunne ophæves efter kontraktindgåelse, dvs. når udbudsprocessen er tilendebragt. Der kan som udgangspunkt kun i helt særlige tilfælde være tale om længerevarende fortrolighed. Aktstykkets oplysninger om risikoprofil udgør som udgangspunkt ikke en sådan begrundelse, idet oplysninger om risikoprofilen mv. endvidere kan findes andet steds.

2.2. Sagsfremstilling (punkt b)

Sagsfremstillingen skal i kortfattet form indeholde en redegørelse for (i) projektets formål, (ii) udgifter ved projektet, (iii) projektets gevinster, (iv) risikoprofil, (v) behandling i Statens It-projektråd, (vi) en specifikation af udgifter og indtægter i indeværende finansår samt (vii) tidsplan for fremtidige orienteringer. Underoverskrifterne kan udelades efter behov.

Redegørelsen skal være baseret på projektets business case og projektinitieringsdokument samt evt. andet materiale, der har indgået i forbindelse med behandlingen af projektet i Statens It-projektråd, jf. BV pkt. 3.5.2.1.

2.2.1 Projektbeskrivelse

Sagsfremstillingen indledes med en kortfattet beskrivelse af den forretningsmæssige begrundelse og formål med projektet.

2.2.2 Udgifter ved projektet

De samlede projektudgifters påvirkning på den eller de omkostningsbaserede bevilling(er), hvorunder projektet gennemføres, gennemgås kort med udgangspunkt i tabel 1. Sidste år i tabellen er det sidste afskrivningsår. Årene efter BO-årene kan dog slås sammen hvor nødvendigt, ligesom tabellen kan underopdeles efter behov.

Mio. kr. (20xx-pl)	Total	20xx	20xx	20xx	20xx	20xx	20xx	20xx	20xx	20xx
Ikke-aktiverbare projektudgifter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktiverbare projektudgifter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total, ekskl. renter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Renter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total, inkl. renter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Udgifter, der ikke kan aktiveres i henhold til Moderniseringsstyrelsens regnskabsregler, jf. ØAV, vil typisk være udgifter i opstarts- og planlægningsperioden (stort set frem til og med kravspecifikation og gennemført udbud, dvs. til og med anskaffelsesfasen).

Udgifter, der kan aktiveres, påvirker institutionernes bevilling efter ibrugtagning og vil afspejle afskrivninger af de på balancen indregnede udgifter til bl.a. udvikling i gennemførelsesfasen.

Udgifterne i tabellen kan opdeles yderligere efter behov.

I tillæg til gennemgangen af den omkostningsbaserede udgiftsfordeling beskrives, hvorvidt den omkostningsbaserede udgiftsfordeling kan holdes inden for institutionens bevillingsmæssige ramme.

2.2.3 Gevinster ved projektet

Gevinsterne ved projektet opgøres som forskellen mellem to fremtidige driftsscenerier – henholdsvis med og uden projektets gennemførelse. For nærmere definition henvises til *Vejledning om Statens business case-model*, der er optaget i ØAV.

Projektets gevinsters gennemgås kort med udgangspunkt i gevinster, der direkte kan aflæses i lavere driftsudgifter i budgettet ift. det nuværende udgiftsniveau.

Det er typisk gevinster ved lavere kontraktudgifter til ekstern it-drift eller et lavere lønbudget som følge af it-systemets ibrugtagning.

Hertil kan beskrives gevinster, der ikke kan aflæses direkte i budgettet. Det er typisk gevinster ved at imødegå et potentielt stigende fremtidigt udgiftsniveau ift. det nuværende, eller tidsbesparelser hos medarbejdere der ikke leder til en forbedring af lønbudgettet, men til at ressourcer kan omprioriteres til udførelse af andre opgaver inden for det bevillingsmæssige formål. Det kan ligeledes være gevinster for øvrige aktører, for eksempel borgere eller virksomheder, eller gevinster, der ikke umiddelbart har en økonomisk eller fiskal karakter, men som har væsentlig betydning for motivationen for projektets igangsættelse.

2.2.4 Risikoprofil

De væsentligste risici ved projektet beskrives, herunder vurdering af potentielle merudgifter forbundet med de angivne risici. Endvidere beskrives kort, hvordan disse risici forventes håndteret, herunder størrelsen på den afsatte risikopulje.

Risikopuljen for it-projekter er en reserve indeholdt i projektets budget øremærket til at dække risici, der kan indtræffe i forbindelse med anskaffelsen og udviklingen og forårsage økonomiske konsekvenser for projektet. Det bemærkes, at budgetter for it-projekter i udgangspunktet ikke må indeholde nogen former for reserver, der ikke er indeholdt i risikopuljen.

Ved projekter, som ministerierne selv finansierer, uanset størrelse og risikovurdering, kan ministeriet selv bestemme, hvordan ministeriet vil indbudgettere risikopuljen. Det bemærkes dog, at risikopuljen typisk først har relevans, når projektet nærmer sig afslutningen på gennemførelsesfasen og it-systemet skal sættes i drift. For at kunne håndtere dette afsættes risikopuljen derfor som udgangspunkt samlet i det år, hvor projektets gennemførelsesfase afsluttes.

Ved større og særligt risikable projekter, der finansieres helt eller delvist med centrale midler, fastsætter Finansministeriet en andel af risikopuljen, der indbudgetteres på § 35. Denne andel af puljen frigives kun efter aftale mellem Finansministeriet og det pågældende ministerium.

2.2.5 Behandling i Statens It-projektråd

Inden et igangsættelsesaktstykke forelægges for Folketingets Finansudvalg er it-projektet blevet behandlet i Statens It-projektråd og kan have været genstand for et eksternt review.

Resultatet af It-projektrådets behandling samt af et evt. review er en række anbefalinger til projektet. Kopi af It-projektrådets rådsudtalelse inkl. anbefalinger samt anbefalinger fra evt. eksternt review vedlægges som obligatorisk bilag til aktstykket sammen med myndighedens handlingsplaner herfor.

Såfremt It-projektrådet har vurderet projektet som et højrisikoprojekt opsummeres kort alle anbefalinger fra It-projektrådets behandling(er) og evt. review, ligesom ministeriet kort kommenterer på håndteringen af anbefalingerne. Er det imidlertid Rådets vurdering, at projektet har normal risiko, gøres der kort rede

for It-projektrådets vigtigste anbefalinger, hvorefter det angives, om projektet har fulgt disse anbefalinger.

I forbindelse med de fremadrettede statusrapporteringer til Digitaliseringsstyrelsen anvendes den business case, der ligger til grund for det senest søgende aktstykke, som baseline for projekter med udgifter over 60 mio. kr.

2.2.6 Specifikation af udgifter og indtægter i indeværende finansår

Redegørelsen for projektet, omkostninger og risikoprofil afsluttes med en specifikation af evt. transaktioner, der foreslås optaget på lov om tillægsbevilling i indeværende finansår. Foreslåede bevægelser på hovedkontoniveau specificeres på under- og standardkontoniveau. Der anvendes følgende formulering:

- ”Dispositionerne på forslag til lov om tillægsbevilling i finansåret specificeres således:”

2.2.7 Tidsplan for fremtidige orienteringer

Det følger af budgetvejledningens punkt 2.2.18.3, at Finansudvalget som minimum skal orienteres på følgende tidspunkter:

- Orientering om resultatet af det gennemførte udbud mv. samt projektstatus i øvrigt.
- Orientering i forbindelse med overgang til drift, den afsluttende implementering samt projektstatus i øvrigt.
- Orientering om projektets drift og effekter ca. ét år efter overgang til drift.

Herudover kan tidsplanen evt. udvides med et orienterende aktstykke under gennemførelsesfasen ved større og meget komplicerede projekter.

I aktstykket udarbejdes en konkret tidsplan for ovenstående 3 orienteringer som er bindende, idet det af budgetvejledningens punkt 2.2.18.3 fremgår, at ”Såfremt der påregnes forsinkelser i forhold til ovennævnte tidsplan på 3 måneder eller mere, orienteres Finansudvalget.”

2.3 Motivering for forelæggelse (punkt c)

Såfremt aktstykket forelægges med henblik på at projektet igangsættes og evt. at opgaven kan udbydes, anføres dette.

Følgende formulering kan anvendes:

”Aktstykket forelægges Finansudvalget med henblik på, at projektet igangsættes og det forberedte udbud kan offentliggøres med henvisning til budgetvejledningens pkt. 2.2.18.3.”

Er der i stedet tale om en forelæggelse med henblik på en tilslutning til at fortsætte projektet ved væsentlige ændringer, anføres dette.

Følgende formulering kan anvendes:

”Aktstykket forelægges Finansudvalget med henblik på, at projektets udvikling kan fortsætte med henvisning til budgetvejledningens pkt. 2.2.18.3.”

2.4. Tilslutning fra andre myndigheder (punkt d)

Tilslutning mv. fra andre myndigheder skal indeholde oplysninger om foreskrevne godkendelser fra andre myndigheder. Det er ikke nødvendigt at anføre, at ministeriet som led i en almindelig koordinationsproces har hørt et eller flere andre ministerier om forslaget.

Det anføres eksplicit, at projektet har været forelagt Statens It-projektråd.

Der anvendes følgende formulering:

”Projektet har været forelagt Statens It-projektråd, hvis udtalelse vedlægges som bilag til dette aktstykke.”

Selve udtalelsen fra Statens It-projektråd samt øvrigt materiale vedlægges aktstykket, jf. b-stykket.

2.5 Forslaget (punkt e)

Forslaget skal angive den bevillingsmæssige formalisering af den disposition, der søges tilslutning til. Se budgetvejledningens punkt 3.5.5 og bilag 3 for eksempler på udformningen af punkt e i aktstykker til Finansudvalget.

I det typiske it-aktstykke søges om tilslutning til igangsættelse af projektet (og offentliggørelse af udbud). Følgende formulering kan anvendes:

”Under henvisning til ovenstående anmodes om tilslutning til, at xxx-projekt igangsættes (og udbud offentliggøres). De samlede projektudgifter ekskl. renter er xxx mio. kr.”

Søges om tilslutning til fortsættelse af projektet ved væsentlige ændringer ift. det af Finansudvalget senest tilsluttede aktstykke, eller udgifterne har oversteget forelæggelsesgrænsen på 60 mio. kr., kan følgende formulering anvendes:

”Under henvisning til ovenstående anmodes om tilslutning til, at xxx-projekt fortsættes. De samlede projektudgifter inkl. renter er xxx mio. kr.”

Der skal ligeledes søges om tilslutning til at optage eventuelle bevillingsmæssige konsekvenser af aktstykket på forslag til lov om tillægsbevilling.

2.6 Finansministeriets tilslutning (punkt f)

Det angives at Finansministeriets tilslutning foreligger.

Der anvendes følgende formulering:

”Finansministeriets tilslutning foreligger.”

3. Oversendelse af aktstykke

Der henvises til budgetvejledningens punkt 3.4 om fremgangsmåden ved forelæggelse af aktstykker for Finansudvalget.

fm.dk